

Europa pred vratima vaše tvrtke

Ugovor o povjerljivosti kao poslovni alat

Rujan 2015.

Europski IPR Helpdesk

Vodič - Ugovor o povjerljivosti kao poslovni alat

Europskim IPR Helpdeskom upravlja Europska komisija kroz Izvršnu agenciju za male i srednje poduzetnike (EASME), uz političke smjernice Opće uprave za poduzeća i industriju Europske komisije. Ovdje izraženi stavovi predstavljaju stavove autora i nisu nužno odraz stajališta Europske komisije.

PREVEO I PRILAGODIO:

Boško Ljubenkov

UREDNIK:

Vedran Đidara

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije HAMAG - BICRO

Ksaver 208, 10000 Zagreb,

Hrvatska

Tel: 01 4881 003

Faks: 01 4881 009

een@hamagbicro.hr

www.hamagbicro.hr

NAKLADNIK:

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije

HAMAG – BICRO

KONCEPT I GRAFIČKO

OBLIKOVANJE:

Carpinus d.o.o.

Rujan, 2015

Europska poduzetnička mreža (Enterprise Europe Network)

inicijativa je Europske komisije kojoj je cilj poticati konkurentnost i inovativnost malih i srednjih poduzeća, te njihov izlazak na međunarodno tržište. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije HAMAG - BICRO kao glavni partner za transfer tehnologije i inovacije u Hrvatskoj, dio je velike obitelji od preko 600 institucija u više od 50 zemalja koje pomažu otvoriti nova tržišta za naše poduzetnike.

Europa pred vratima vaše tvrtke

Mreža može pomoći pri pronalasku idealnog izvora financiranja poslovnih projekata, kako određenu inovaciju plasirati na tržište, kako pronaći distributere za svoje proizvode, kako zaštititi svoje intelektualno vlasništvo i općenito u izlasku na međunarodno tržište. Zahvaljujući pristupu velikim bazama (komercijalnim i tehnološkim) koje povezuju stotine tisuća poslovnih ljudi iz preko zemalja, pronalazak poslovnog partnera je lakši, brži i potpuno besplatan.

Organizacijom edukativnih radionica i seminara na temu intelektualnog vlasništva, upravljanja inovacijama, transfera tehnologije te kako poslovati s rizičnim fondovima kapitala cilj je podići razinu znanja među inovativnim poduzetnicima te im omogućiti pristup važnim informacijama na jednostavan i zanimljiv način.

Intelektualna i savjetodavna pomoć stručnjaka koje nudimo, od iznimne je koristi za tvrtke, a baš kao i sve ostale usluge koje pružamo, potpuno je besplatna.

Još jedna značajna prednost umreženosti je mogućnost organizacije međunarodnih poslovnih susreta na marginama velikih europskih sajmova gdje su naši poduzetnici postigli izvrsne rezultate, odnosno uspjeli plasirati svoje proizvode te izravno pronaći partnere, a uz minimalan ili znatno manji financijski izdatak.

Na stranicama koje su pred Vama možete saznati više o Ugovoru o povjerljivosti podataka, kako čuvati vrijedne informacije sigurnima te kako spriječiti njihovo otkrivanje. Nadamo se da će Vas ovaj vodič motivirati da zaštitite svoje povjerljive informacije prilikom iznošenja istih pred poslovnim partnerima, a za sva pitanja i sugestije obratite nam se s povjerenjem na een@hamagbicro.hr.

Ugovor o povjerljivosti kao poslovni alat

Sadržaj:

1. Što su Ugovori o povjerljivosti (UP) i kada bi se trebali koristiti?.....	5
2. Koje su najčešće korištene odredbe UP-a?.....	7
2.1 Definiranje pojma “povjerljiva informacija”.....	7
2.2 Ograničavanje uporabe informacija za određenu namjenu.....	8
2.3 Ograničavanje otkrivanja informacija.....	8
2.4 Navođenje podataka koji nisu obuhvaćeni obvezom povjerljivosti.....	9
2.5 Definiranje duljine čuvanja povjerljivosti.....	9
2.6 Određivanje primjenjivih zakona i nadležnost.....	10
3. Ograničenja i rizici.....	12
4. Što treba imati na umu?.....	13
Korisni izvori.....	14

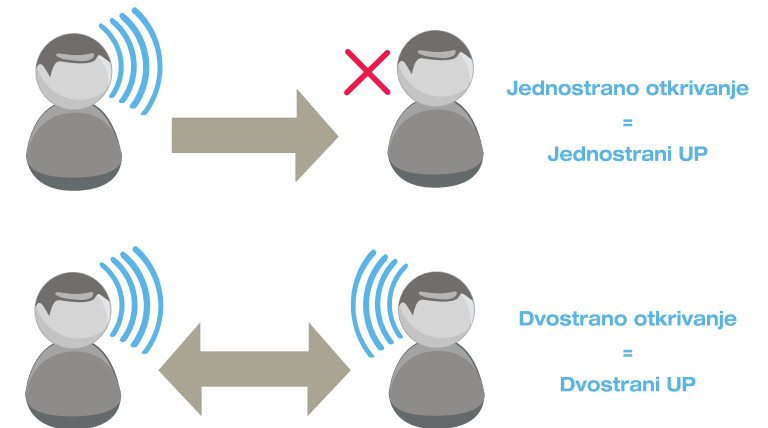
Uvod

Ugovori o povjerljivosti - UP (eng. Non Disclosure Agreement - NDA) ili ugovori o tajnosti su privatni ugovori koji služe za čuvanje vrijednih informacija sigurnim. Ti ugovori mogu biti vrlo korisni za istraživače i organizacije uključene u projekte koji se bave istraživanjem i razvojem, kao što su projekti unutar Sedmog okvirnog programa (FP7) i danas aktualnog Obzora 2020. Vrlo je važno razumjeti opseg njihove primjene, kao i odredbe koje se nalaze u tim ugovorima. Na ovaj način, možete biti sigurni kad i kako koristiti takve ugovore, ali i razumjeti svoje obveze kod njihovog potpisivanja.

Cilj ove brošure je pojasniti kad i zašto koristiti UP, kao i značenje uobičajenih ključnih odredbi.

1. Što su UP-i i kada bi se trebali koristiti?

UP su pravno obvezujući ugovori za utvrđivanje uvjeta pod kojima jedna strana (pružatelj informacije) u povjerenju otkriva informacije drugoj osobi (primatelj informacije). Ovisno o broju strana koje dijele informacije, UP može biti "jednosmjernan" (jednostran), tako da jedna strana pruža informacije, a druga strana prima informacije, ili "dvosmjernan" (dvostran), kad postoji razotkrivanje informacija od obje strane. Prilikom dijeljenja informacija između dvije strane može se (umjesto da se oslanja na "dvosmjerne" ugovore) sklopiti dva jednostrana UP, što često olakšava pregovore prije izrade takvih ugovora. Također su mogući i višestrani UP koji uključuju više od dvije uključene strane.

Images attribution: © Boggie, ScoutMedia, <http://media.scoutwiki.org/Image:Group.svg>

U tim ugovorima mogu se prenositi sve vrste informacija, kao što su: ideje, znanje i iskustvo, opisi izuma, kemijske formule, istraživačke ili poslovne informacije i pregovori. Zajedničko obilježje svih otkrivenih informacija je da su pružatelju značajne u tolikoj mjeri da ih mora držati podalje od javnosti.

U zemljama Europske unije (EU) neka prava intelektualnog vlasništva (IPR), točnije patenti i industrijski dizajn, uvjetuju inovativnost kao uvjet za stjecanje zaštite. U većini zemalja EU kreacija se smatra novom ako prije nije bila na bilo koji način dostupna javnosti, osim pod obvezom povjerljivosti. Štoviše, neka intelektualna znanja uglavnom nije moguće zaštititi patentom u pravnom sustavu EU (poput metoda poslovanja) te ih se jedino može zaštititi na način da ih se drži dalje od javne sfere. S druge strane, organizacije mogu strateški odlučiti da je čuvanje podataka povjerljivima najprikladniji način njihove zaštite. Neovisno o razlogu, u svim ovim scenarijima UP je alat koji bi se trebao koristiti za zaštitu informacija u slučajevima kad ih je potrebno zadržati u tajnosti.

Dakle, najbolja praksa je sklapanje UP-a prije uključivanja u pregovore za licenčne ugovore i projekte istraživanja i razvoja, odnosno kad god je potrebno prezentirati svoje inovativne ideje, proizvode ili tehnologije prema potencijalnim poslovnim partnerima ili drugim osobama. Obveza povjerljivosti također može biti dio većeg ugovora, kao što su licenčni ugovori, konzorcijski ugovori i ugovori o radu.

Hit your target

Enterprise Europe Network

Business Support on Your Doorstep

The right course
for your business

een.ec.europa.eu

2. Koje su najčešće korištene odredbe UP-a?

Postoje mnoge odredbe koje obično čine dio svakog UP. Međutim, pri izradi UP preporučljivo je konzultirati se s odvjetnikom ili javnim bilježnikom, jer takvi sporazumi trebaju biti prilagođeni konkretnim okolnostima predmeta i važećim propisima.

2.1 Definiranje pojma “povjerljiva informacija”

Vrlo važno je uzeti u obzir potrebu za uvođenjem definicija u sporazume. Unutar UP, uglavnom možete naći barem definiciju “povjerljive informacije”, koja obično pokriva određene informacije i dokumente koje su stranke unaprijed definirale. Međutim, nije uvijek moguće apsolutno definirati takve informacije, posebno tijekom istraživačko razvojnih projekata, kao i drugih dugoročnih partnerstva.

U ovom trenutku potrebno je definirati kako dokumentirati informacije. Na primjer, može se zahtijevati zaštita svih podataka, bez obzira da li su u pismenom, usmenom ili elektroničkom obliku. U suprotnom, možda će više odgovarati ograničavanje povjerljivosti samo na informacije koje su označene kao vlasništvo povjerljive prirode i zahtijevanje da usmene informacije nakon otkrivanja budu zabilježene u pisanom obliku.

Odabir najboljeg rješenja ovisit će o potencijalnim rizicima. S jedne strane bi bilo lakše ne zahtijevati dokumentiranje informacija od strane istraživača u dugoročnim projektima, jer je vjerovatnije da će oni zaboraviti zabilježiti podatke čineći ih nezaštićenima. S druge strane, obveza bilježenja informacija čini manje vjerojatnom mogućnost ignoriranja tajne karakteristike određene informacije, kao i prikazivanje dokaza o onome što je povjerljivo. Važno je zapamtiti da kad se zahtijeva dokumentiranje, sve osobe uključene u rukovanje podacima (zaposlenici, istraživači, studenti) moraju biti svjesne obveze označavanja informacija “povjerljivim”.

2.2 Ograničavanje uporabe informacija za određenu namjenu

Sljedeće ograničenje UP odnosi se na to kako primatelj informacije može koristiti povjerljive podatke (tzv. "dopuštena namjena"). Na primjer, ako koristite UP da bi zaštitili informacije koje će se otkriti tijekom pregovora za sklapanje ugovora o licenci ili konzorcijskih ugovora, normalno je definirati da primatelj podatke koristi isključivo u svrhu procjenjivanja ulaska u taj sporazum.

Stoga, upotreba tih informacija, osim za dopuštene namjene (npr. provođenje istraživanja), treba biti izričito zabranjena.

Primjeri "dopuštene namjene"

... za procjenu tehnologije ...

... za procjenu interesa strana za razvoj istraživačke suradnje ...

... za raspravu o mogućim stranama koje ulaze u konzorcijski dogovor ...

... za vrednovanje informacija o procjeni ulaska u zajednički pothvat ...

2.3 Ograničavanje otkrivanja informacija

Jedna od glavnih obveza koja mora biti uspostavljena u UP-u odnosi se na potrebu zadržavanja informacija u tajnosti i sprečavanje otkrivanja (ili dopuštanja objave) bilo kojoj trećoj strani.

Međutim, kod otkrivanja informacija tvrtkama i drugim organizacijama kao što su sveučilišta, važno je imati na umu da će ovi subjekti u praksi morati dijeliti informacije sa svojim zaposlenicima, studentima (u slučaju sveučilišta), pa čak i s vanjskim konzultantima. Stoga se treba prilagoditi ovim mogućnostima.

Ipak, neka ograničenja često se nameću kako bi se izbjeglo nekritično razotkrivanje svim tim pojedincima. Stoga je uobičajeno u UP naći odredbu koja zahtijeva da se otkrivaju samo „potrebne“ informacije zaposlenicima, studentima (u slučaju sveučilišta) i vanjskim konzultantima te da su svi ti pojedinci svjesni povjerljive prirode informacija i obveze čuvanja tajnosti.

2.4 Navođenje podataka koji nisu obuhvaćeni obvezom povjerljivosti

U većini UP postoje informacije koje nisu označene kao povjerljive. Na primjer, bez uključivanja jasne iznimke u UP, primatelj bi mogao prekršiti ugovor i kad otkrije informacije pod zakonskom obvezom, primjerice u sudskom postupku. Kako bi se izbjegle ovakve situacije, obično su isključene sljedeće informacije:

- Informacije koje su u vrijeme otkrivanja dio javne sfere
- Informacije koje su postale dio javne sfere nakon otkrivanja, uz uvjet da to ne proizlazi kao posljedica kršenja UP
- Informacije koje su već poznate primatelju u vrijeme otkrivanja
- Informacije koje je potrebno otkriti prema zakonu ili prema zahtjevu nadležnog tijela.

2.5 Definiranje duljine čuvanja povjerljivosti

UP obično ukazuje na to koliko dugo se mora čuvati tajnost podataka. Duljina obveze čuvanja podataka može biti uspostavljena na neodređeno vrijeme, ili određivanjem razdoblja čuvanja u godinama (npr. 3, 5, 7 ili 10), nakon čega primatelj informacije smije objaviti podatke bez da time čini kršenje ugovora.

Duljina trajanja obveze čuvanja podataka treba ovisiti o vrsti informacije i okolnostima pojedinog slučaja. Na primjer, „ako je informacija nekakvo iskustveno znanje koje nije moguće patentirati, ili popis kupaca [...], moglo bi biti prikladno da se zadrži povjerljivost na neodređeno vrijeme tj. dok informacija prestane biti povjerljiva“¹.

¹ Non-Disclosure Agreements, United Kingdom Intellectual Property office, dostupno na www.ipo.gov.uk.

2.6 Određivanje primjenjivih propisa i nadležnosti

Definiranje primjenjivih prava i nadležnosti u UP iznimno je korisno u slučaju nastalih sporova, pogotovo kod prekograničnih ugovora. Stranke mogu uzeti u obzir i uključivanje klauzule koja omogućava alternativne mehanizme u sudskom postupku, tj. postupak alternativnog rješavanja sporova (eng. Alternative Dispute Resolution - ADR)². Takvi mehanizmi imaju prednost u izbjegavanju visokih parničnih troškova te kako bi se nesuglasice izgadile brže i u povjerenju.

Imajte na umu:

- Definiranje povjerljivih informacija
- Dopuštena svrha
- Ograničavanje razotkrivanja
- Informacije isključene iz povjerljivosti
- Duljinu trajanja ugovora
- Primjenjive propise i nadležnost

² Za pregled mehanizama ADR-a pogledajte Schallnau, J., 'Efficient Resolution of Disputes in Research & Development Collaborations and Related Commercial Agreements', European IPR Helpdesk Bulletin N°4, January - March 2012, dostupno na www.iprhelpdesk.eu.

Enterprise Europe Network

Business Support on Your Doorstep

The recipe
for bigger business

3. Ograničenja i rizici

Iako su UP vrlo korisni za zaštitu informacija, važno je razumjeti da ovi ugovori imaju ograničenja koja treba uzeti u obzir prije njihova korištenja.

✓ **Najbolji način za zaštitu povjerljive informacije je da se ona uopće ne otkriva**

UP ne uključuju nužno potpunu zaštitu, oni samo uspostavljaju ugovornu obvezu prema kojoj se u slučaju kršenja ugovora ostvaruje pravo na naknadu štete. To znači da se tad mora pokrenuti sudski postupak koji može biti skup, dugotrajan i riskantan za povjerljivu prirodu informacija.

Stoga je preporučljivo voditi računa da se UP ne koristi kao formalnost. U stvari, ovaj ugovor bi trebalo koristiti samo kad se otkriva doista povjerljiva informacija i uvijek bi trebalo razmisliti je li stvarno potrebno dijeliti ovu informaciju za ostvarivanje svog cilja. Kako bi razumjeli da li vam je potreban UP, trebate se zapitati kako vam on pomaže u ostvarivanju ciljeva i smanjenju rizika, a što predstavlja stratešku odluku.

✓ **Korištenje UP treba spajati sa drugim alatima (pomagalima)**

Sklapanje UP je neophodno za pravilnu zaštitu povjerljivih informacija, ali se moraju poduzeti i drugi koraci. Mjere sigurnosti koje uključuju fizička ograničenja (npr. zaključavanje dokumenata, održavanje dnevnika) i elektronska ograničenja (npr. pomoću lozinke, blokirajući korištenje USB diskova) samo su neki primjeri koraka koje organizacija treba poduzeti kako bi se osigurala dobra zaštita i upravljanje povjerljivim informacijama³.

³ Za daljnje informacije o primjerima mjera zaštite osim UP, pogledajte Roadmap for Intellectual Property Protection in Europe– Trade Secrets Protection in Europe, by IPR2 dostupno na www.ipr2.org.

4. Što treba imati na umu?

MALA I SREDNJA PODUZEĆA

Uspostavljanje dobrog unutarnjeg upravljanja!

Bez obzira jeste li davatelj ili primatelj informacije, UP zahtjeva da poduzmete neke korake koji osiguravaju tajnost podataka:

- ✓ uključivanje odredbe o povjerljivosti u ugovore o radu;
- ✓ podizanje svijesti među zaposlenicima o važnosti očuvanja povjerljivosti;
- ✓ informiranje zaposlenika koji trebaju znati uvjete UP potpisanog s drugom organizacijom;
- ✓ ograničavanje pristupa dokumentima i provođenje mjera za osiguravanje informacija u elektronskom obliku;
- ✓ vođenje evidencije o sklopljenim UP.

SVEUČILIŠTA

Ispregovarati izuzetke!

Sveučilišta su često organizirana kroz odjele koji rade neovisno i bez kontakata između istraživača. Dakle, važno je imati na umu mogućnost da jedan istraživač, bez da je upotrijebio zaštićene podatke, razvije ili otkrije informaciju koju je drugi istraživač primio pod UP. Ovaj izuzetak treba biti ispregovaran.

Pregledati status svojih suradnika!

Akademске organizacije obično u svojim projektima uključuju i osobe koji nisu zaposlenici, npr. studenti. Važno je da su svi ti pojedinci također obuhvaćeni obvezom povjerljivosti, ne samo zbog zadržavanja podatka sigurnim, već i zbog sigurnosti da ne postoji kršenje bilo kojeg UP.

ISTRAŽIVAČI

Budite upoznati sa svojim obvezama!

Obično su istraživači oni koji rukuju s informacijama. Stoga je bitno da pažljivo pregledate obveze povjerljivosti koje imate (npr. u ugovoru o radu ili nezavisnom UP) da budete sigurni hoćete li i u kojem slučaju morati označiti podatke "povjerljivima". Neizvršavanje obveza povjerljivosti iz potpisanog UP općenito se smatra kršenjem tog ugovora. Slijedom tog, druga strana u ugovoru može pokrenuti sudski postupak i zatražiti naknadu štete.

Korisni izvori

Za pripremu ove brošure, EU IPR Helpdesk je uzeo obzir članke navedene u nastavku.

Za daljne informacije o ovoj temi, kao i predloške UP molimo pregledajte u nastavku:

- **Confidentiality Agreements: A Basis for Partnerships**, by Kowalski SP and A Krattiger, dostupno na www.ipHandbook.org;
- **Disclosing Confidential Information**, by Vivien Irish, dostupno na www.wipo.int;
- **Exchanging value – Negotiating Technology Licensing Agreements**: a training manual, izdano u suradnji s World Intellectual Property Organization (WIPO) i International Trade Centre (ITC), dostupno na www.wipo.int;
- **Non-Disclosure Agreements**, United Kingdom Intellectual Property office, dostupno na www.ipo.gov.uk;
- Predloške jednostranih i dvostranih ugovora o povjerljivosti na hrvatskom jeziku možete dobiti na upit prema een@hamagbicro.hr

Europski IPR Helpdesk je također pripremio predloške UP, koji su dostupni u online knjižnici na www.iprhelpdesk.eu.

O EUROPSKOM IPR HELPDESKU

Europski IPR Helpdesk ima za cilj podizanje svijesti o intelektualnom vlasništvu (IP) i pravima intelektualnog vlasništva (IPR), kroz pružanje usluga, davanje direktnih savjeta i treninga o pitanjima intelektualnog vlasništva i prava intelektualnog vlasništva sadašnjim i potencijalnim sudionicima projekata financiranih od EU, a vezanih uz istraživanje i razvoj te Program za konkurentnost i inovacije (CIP). Osim toga, Europski IPR Helpdesk pruža potporu iz intelektualnog vlasništva malim i srednjim poduzećima koji pregovaraju ili zaključuju transnacionalne ugovore o partnerstvu, naročito kroz Europsku poduzetničku mrežu. Sve usluge su besplatne.

Helpline: Usluga Helpline odgovara na vaše upite iz područja intelektualnog vlasništva u roku od tri radna dana. Molimo kontaktirajte nas kroz registraciju na našim internetskim stranicama (www.iprhelpdesk.eu), putem telefona ili faksa.

Internetske stranice: na našim internetskim stranicama možete pronaći opsežne informacije i pomoćne dokumente o različitim aspektima prava intelektualnog vlasništva te upravljanja intelektualnim vlasništvom, naročito u odnosu na posebna pitanja vezana uz intelektualno vlasništvo u kontekstu programa financiranih od strane Europske unije.

Bilten: Budite u tijeku s posljednjim novostima o intelektualnom vlasništvu te čitajte stručne članke i studije slučaja kroz pretplatu na naš e-mail bilten.

Treninzi: Dizajnirali smo katalog treninga koji se sastoji od devet različitih modula. Ako ste zainteresirani planirati jedan trening s nama, dovoljno je da nam pošaljete e-mail.

ODRICANJE ODGOVORNOSTI/PRAVNE UPUTE

Sadržaj ove brošure se ne može smatrati službenim stajalištem Europske komisije, niti je Europska komisija ili bilo koja osoba koja djeluje u ime Europske komisije odgovorna za njeno korištenje. Iako Europski IPR Helpdesk nastoji pružati usluge na visokoj razini, nema jamstva na ispravnost ili točnost sadržaja ove brošure te stoga ni Europska komisija niti članovi konzorcija Europskog IPR Helpdeska nisu odgovorni niti mogu biti odgovorni za bilo kakav gubitak koji nastane kao posljedica korištenja ove brošure. Cjelovit tekst našeg odricanja od odgovornosti možete pronaći na stranicama www.iprhelpdesk.eu.

Ovaj vodič je preveo Boško Ljubenković (Ured za transfer tehnologije Sveučilište u Splitu) i uredio Vedran Đidara u ulozi ambasadora Europskog IPR Helpdeska ispred agencije HAMAG-BICRO. Prevedeno djelo proizlazi iz originalnih materijala dobivenih bez naplate od strane Europskog IPR Helpdeska. Europski IPR Helpdesk nije odgovoran za izmjene ili gubitak relevantnosti sadržaja koji je mogao nastupiti tijekom prevođenja ili adaptacije.

© European IPR Helpdesk 2015

Kontakt

Za komentare, sugestije ili dodatne informacije, molimo kontaktirajte

European IPR Helpdesk
c/o infeuope S.A.
62, rue Charles Martel
L-2134, Luxembourg
Email: service@iprhelpdesk.eu
Tel: +352 25 22 33 – 333
Fax: +352 25 22 33 – 334

HRVATSKA:

**Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HAMAG-BICRO**

Vedran Đidara
Ksaver 208, 10000 Zagreb,
Tel: + 385 1 2352 628
E-mail: vedran.didara@hamagbicro.hr

Sveučilište u Splitu, Ured za transfer tehnologije

Nikola Balić
R. Boškovića 31, 21000 Split
Tel: +385 21 566 882
E-mail: een@utt.unist.hr

Tera Tehnopolis d.o.o.

Ivan Štefanić
Trg Ljudevita Gaja 6, 31 000 Osijek
Tel: + 385 31 251 000
E-mail: ivan.stefanic@tera.hr

Europa pred vratima vaše tvrtke

European IPR Helpdesk